

УДК 377.091.3

СУТЬ І ДЕФІНІЦІЯ ПОНЯТТЯ «ПЕДАГОГІЧНА ТЕХНОЛОГІЯ»**Лузан Петро Григорович,***доктор педагогічних наук, професор, головний науковий
співробітник лабораторії методик професійної освіти і навчання
Інституту професійно-технічної освіти НАПН України***КЛЮЧОВІ СЛОВА:**
педагогічна техноло-
гія, дефініція, проект,
цілі навчання, резуль-
тати навчання.**Реферат**

На основі вивчення особливостей технологічного підходу у навчанні конкретизовано суть й уточнено дефініцію поняття «педагогічна технологія». Ідеї практикоорієнтованої компетентнісної методології істотно змінюють сучасну організацію підготовки майбутніх кваліфікованих робітників на користь технологізації педагогічного процесу. Але сучасна теорія педагогічної технології поки що розроблена недостатньо: відсутня єдність думок учених стосовно суті поняття «педагогічна технологія», є більше 300 визначень цього терміну. Визначено, що будь-яка науково обґрунтована технологія має певні, характерні риси, зокрема: поділ процесу на взаємопов'язані етапи; координоване й поетапне виконання дій, спрямованих на досягнення поставленої мети та отримання відповідних результатів; однозначність виконання включених у технологію процедур і операцій, що є вирішальною умовою досягнення результатів. На основі вивчення істотних ознак феномена запропоновано явне (експліцитне) визначення терміну через найближчий рід та видову ознаку. При цьому дефінієсом (визначаючим поняттям) прийнято «організацію педагогічного процесу». Обґрунтовано, що до істотних ознак педагогічної технології, які маємо відобразити у визначенні поняття, треба зарахувати: етапність, циклічність педагогічного процесу; формулювання цілей через результати навчання, які виражаються в діях учня, постійно перевіряються для корекції як методики, так і власне результатів; орієнтацію навчальних цілей, а з ними і всього ходу навчання на гарантоване досягнення результатів; продуктивна педагогічна взаємодія учасників педагогічного процесу; заздалегідь розроблений проект педагогічної технології з детально виписаними складовими, етапами, процедурами тощо. Крім того, до істотних ознак педагогічної технології зараховано її функціонування як системи. Дефініцію досліджуваного поняття уточнено у такому тлумаченні: педагогічна технологія – це цілеспрямована організація педагогічного процесу, яка відображає науково обґрунтований проект логічно структурованої системи педагогічної взаємодії для гарантованого досягнення запланованих результатів навчання.

Вступ

Інноваційний розвиток нашого суспільства, підвищені вимоги до підготовки робітничих кадрів в Україні вимагають істотної модернізації системи професійної освіти, насамперед навчального процесу. На часі атестація випускників професійно-технічних навчальних закладів за вимогами компетентнісного підходу, коли майбутніх кваліфікованих робітників будуть оцінювати за критеріями, задекларованими в Національній рамці кваліфікацій. У свою чергу, практикоорієнтована компетентнісна методологія має значно поліпшити й саму організацію навчального процесу відповідно до вимог технологічності. Йдеться про гарантовані результати навчання, які досягаються при застосуванні педагогічних технологій (технологій навчання, освітніх технологій, дидактичних технологій тощо). Але хоча аспекти технологічності навчання уже десятиліття в полі зору вчених, теорія педагогічної технології поки що розроблена недостатньо: в науковому апараті дидактики професійної освіти більше 300 визначень цього поняття.

Аналіз досліджень та публікацій

Вивчення технологічності навчання зарубіжними вченими пов'язане з іменами Дж. Брунера, Т. Сакамото, Д. Карнегі, М. Вулмана, Г. Грейса, Б. Скіннера, М. Кларка, П. Мітчелла, Р. Томаса, П. Юцявічене та

ін. В Росії теоретичні й практичні аспекти застосування педагогічних технологій досліджувалися у працях В. Беспалька, В. Сластьоніна, М. Кларіна, В. Монахова, Т. Ільїної, Г. Селевка, А. Хуторського та ін. На теренах української педагогічної науки вагомих внесок у дослідження проблеми технологічності навчання внесли такі відомі вчені, як А. Алексюк, С. Гончаренко, В. Євдокимов, А. Нісімчук, О. Падалка, О. Пехота, І. Прокопенко, С. Бондар та ін.

Мета статті

На основі вивчення особливостей технологічного підходу у навчанні конкретизувати суть і уточнити дефініцію поняття «педагогічна технологія».

Виклад основного матеріалу

Ключовим словом термінів «педагогічна технологія» і «технологія навчання» є «технологія». У великому тлумачному словнику сучасної української мови [1, с. 1245] технологія трактується як сукупність знань, відомостей про послідовність окремих виробничих операцій у процесі виробництва чого-небудь або як сукупність способів обробки чи переробки матеріалів, проведення різних виробничих операцій. Суть цього поняття зрозуміла навіть тим, хто не досить глибоко знайомий з процесами виробництва. Наприклад, фахівці-аграрники знають, що технологія вирощування

озимої пшениці передбачає певну послідовність операцій (внесення органічних добрив – оранка – передпосівна культивування – сівба – снігозатримання – підживлення мінеральними добривами – внесення гербіцидів ...). Якщо дотриматися агротехнічних вимог до виконання кожної технологічної операції, то можна досягти мети – запланованої урожайності пшениці.

Отже, в даному прикладі технологія – це послідовне виконання заздалегідь спроектованих технологічних операцій з метою гарантованого отримання конкретної продукції.

Вчені визначають [2; 8], що вперше ідею технологізації навчального процесу реалізував фундатор класно-урочної системи Я. Коменський, який прагнув знайти такий порядок навчання, який би перетворив школу на «... друкарню, де за один день не друкується ціла книга, а щодня друкують одну сторінку...» [5, с. 53]. Проте реальною спробою технологізувати процес оволодіння знаннями стало програмоване навчання.

У нашій країні елементи програмованого навчання почали застосовувати у 20-х роках минулого століття, коли вчені Центрального інституту праці обґрунтували науковий метод трудової педагогіки, який базувався на спеціальних програмах. За цими програмами увесь обсяг робіт розчленовувався на певні операції, вказувалася тривалість їх виконання та передбачався неперервний контроль – постійний зворотній зв'язок [11]. Вістря програмованого навчання постало в 60-ті роки, коли воно подавалося як нове педагогічне явище, здатне на основі управління пізнавальною діяльністю тих, хто навчається, розв'язувати складні дидактичні проблеми. Особливості програмованого навчання вчені вбачають у такому [11, с. 46]:

- навчальний матеріал подається учням невеликими частинами;
- кожна частина (порція) навчального матеріалу супроводжується вказівками або завданнями виконати певні дії, спрямовані на його засвоєння;
- засвоєння кожної порції навчального матеріалу перевіряється шляхом спеціального контрольного завдання;
- після виконання кожного контрольного завдання учень дізнається, правильно чи неправильно він відповів (зворотній зв'язок);
- по відповіді учня визначається можливість його подальшого просування;
- кожний учень працює самостійно і оволодіває навчальним матеріалом у посиленому для нього темпі;
- результати виконання всіх контрольних завдань фіксуються і стають відомими як учням, так і педагогові;
- педагог організовує навчання, надає допомогу й консультації в разі наявності утруднень в учнів, застосовуючи індивідуальний підхід;

- у навчальному процесі використовуються спеціальні засоби – програмовані навчальні посібники, тренажери, комп'ютери тощо.

Не вдаючись до детальної характеристики цієї педагогічної технології-піонера, зазначимо, що завдяки малим крокам і оперативній перевірці навчальний матеріал засвоюють як добре підготовлені учні, так і учні, які не підготовлені взагалі. Додамо ще один важливий момент: саме вказана технологія стала теоретичною основою для розробки методології технологічного підходу у навчанні.

Але попри те, що «сучасна теорія педагогічних технологій ... знаходиться на третьому частково-системному етапі свого розвитку» [7, с. 10], дискусія про її суть, структуру, принципи створення та реалізації не вшухає й досі. Зокрема, відсутня єдність думок учених щодо генези й визначення поняття «педагогічна технологія». У табл. 1 подано трактування цього терміна деякими відомими ученими (вибірка довільна). Навіть поверхневий аналіз наведених визначень даного феномена переконує, що про «сучасну теорію педагогічних технологій» говорити, гадаємо, ще зарано. Деякі дослідники розуміють педагогічну технологію як систему педагогічного процесу, інші вбачають у ній по-особливному організовану педагогічну діяльність, треті переконані, що це наука про розвиток, освіту, навчання й виховання особистості. Окрему групу становлять учені, які пов'язують педагогічну технологію (чи технологію навчання) з використанням «... комплексу сучасних технічних засобів навчання» [3, с. 906]. Крім них, є такі педагоги, які не розмежовують поняття «методика навчання» й «педагогічна технологія» (чи «технологія навчання»), вбачаючи тут підміну понять, захоплення модними термінами.

Зауважимо, що будь-яка науково обґрунтована технологія має певні характерні риси, зокрема [6, с. 10]:

- розподіл процесу на взаємопов'язані етапи;
- координоване й поетапне виконання дій, спрямованих на досягнення поставленої мети та отримання відповідних результатів;
- однозначність виконання включених у технологію процедур і операцій, що є вирішальною умовою для досягнення результатів;
- повторюваність та відтворюваність процесу отримання продукту.

Принадно нагадаємо, що саме зазначені особливості технології спричинили виникнення ідеї уподібнити навчання до виробничо-технологічного процесу.

Орієнтуючись на вказані особливості технології взагалі й програмованого навчання зокрема, спробуємо дати власну дефініцію поняття «педагогічна технологія». Адже визначення поняття – логічна операція, яка дає змогу розкрити зміст поняття, відрізнити предмет, що відображається поняттям, від подібних до нього інших предметів, установлювати значення того чи іншого терміна.

Таблиця 1

Трактування ученими понять «педагогічна технологія» і «технологія навчання»*

№ п/п	Автор	Критерії оцінки показника
1	2	3
1	С. Бондар	Технологія навчання – інтегративна модель навчально-виховного процесу з чітко визначеними цілями, діагностикою поточних і кінцевих результатів, розподілом навчально-виховного процесу на окремі компоненти... передбачає чітке й неухильне виконання певних навчальних дій в умовах оперативного зворотного зв'язку.
2	В.Галузьяк, М. Сметанський, В. Шахов	Технологія навчання – один із провідних напрямів сучасної дидактики, що займається розробкою відтворюваних дидактичних процесів і засобів, які могли б уподібнити навчання до своєрідного виробничо-технологічного процесу з гарантованим результатом.
3	А. Нісімчук	Технологія навчання – законовідповідна педагогічна діяльність, яка реалізує науково обґрунтований проект дидактичного процесу і володіє більш високим ступенем ефективності, надійності та гарантованості результату, ніж це є нині за традиційних методик навчання.
4	А.Нісімчук, О. Падалка, О. Шпак	Педагогічна технологія – це наука про розвиток, освіту, навчання й виховання особистості школяра на основі позитивних загальнолюдських якостей та досягнень педагогічної думки, а також основ інформатики.
5	І.Прокопенко, В. Євдокимов	Під педагогічною технологією... слід розуміти вивчення, розробку і системне використання принципів організації навчального процесу на основі новітніх досягнень науки і техніки.
6	Г. Селевко	Педагогическая (образовательная) технология – это система функционирования всех компонентов педагогического процесса, построенная на научной основе, запрограммированная во времени и пространстве и приводящая к намеченным результатам.
7	В. Чайка	Технологія навчання – упорядкована сукупність і послідовність методів та процесів, які забезпечують реалізацію проекту дидактичного процесу і досягнення діагностованого результату.
8	Д. Чернілевський	Педагогическая технология – это комплексная интегративная система, включающая упорядоченное множество операций и действий, обеспечивающих педагогическое целеопределение; содержательные, информационно-предметные и процессуальные аспекты, направленные на усвоение систематизированных знаний, приобретение профессиональных умений и формирование личностных качеств обучаемых, заданных целями обучения.
9	Н. Якса	Педагогічна технологія – більш-менш жорстко запрограмований (алгоритмізований) процес взаємодії викладача та учнів, який гарантує досягнення поставленої мети.

*Складено авт.

Розкрити зміст поняття – це означає перерахувати його істотні ознаки, тобто ознаки, необхідні і достатні, аби відрізнити даний предмет від подібних до нього [9, с. 119].

Спробуємо дати явне (експліцитне) визначення терміна через найближчий рід та видову ознаку. Через те, що маємо справу з атрибутивно-реляційним визначенням, то дефінієсом (визначаючим поняттям) виокремлюємо «організацію педагогічного процесу».

Важливо підкреслити, що енциклопедичний словник тлумачить поняття «організація» як улаштування, впорядкування, налагоджування, приведення в систему чогось [12, с. 139]. Щодо педагогічного процесу, то це цілепокладання, діагностика, прогнозування, проектування, планування, корекція, здійснення, контроль та аналіз результатів процесу оволодіння учнями знаннями, вміннями чи навичками.

Наступною істотною ознакою педагогічної технології, яку маємо відобразити у визначенні поняття, є етапність, циклічність педагогічного процесу. Жорстка послідовність певних етапів засвоєння навчального матеріалу (жорсткість у тому, що перейти до вивчення наступного етапу можна лише після засвоєння попереднього) передбачає конкретне визначення засобів взаємодії учасників педагогічного процесу на кожному етапі. Адже саме дозованість навчального матеріалу, покрокове виконання програми є домінантою програмованого навчання.

Більшість учених, які вивчають проблему технологічності навчання, однозначно наголошують, що орієнтація навчальних цілей, а з ними і всього ходу навчання на гарантоване досягнення результатів [8, с. 11], є провідною рисою педагогічної технології. Крім того, педагогічна технологія має передбачати формулювання цілей через результати навчання, які виражаються в діях учня (рис. 1), постійно перевіряються для корекції як методики, так і власне результатів. Йдеться про те, що для формулювання навчальних завдань треба використовувати слова, що позначають конкретні дії (перерахувати; описати; назвати тощо) [2; 4]. А тому наступною істотною ознакою педагогічної технології виділяємо конкретність навчальних цілей.

Звичайно, педагогічна технологія має бути створена на ідеях відтворюваності: кожен вчитель чи викладач повинен мати можливість щоразу її ефективно застосувати. Відтак істотною ознакою педагогічної технології є конкретне виписані чіткі процедурні характеристики, застосування яких гарантує досягнення очікуваних результатів. Отже, на науковій основі спочатку треба розробити проект такої організації навчального процесу, що передбачає «... чітке та неухильне виконання певних навчальних дій в умовах оперативного зворотного зв'язку» [3, с. 907]. А якщо розроблено такий проект, то педагогічну технологію можна тиражувати, застосовувати за інших подібних умов, відтворювати тощо.

Принагідно зауважимо, що відсутність конкретних, чітко виписаних, простих і зрозумілих пересічному педагогу проектів педагогічних технологій призводить до суперечностей між педагогічною теорією і практикою: захищаються дисертації з проблем технологізації навчального процесу, випускаються енциклопедії педагогічних технологій, розробляються їх класифікації та структурні моделі, але поки що наукові результати у цій галузі недостатньо «заземляються» у професійно-технічному училищі, коледжі чи університеті. Вчені повсякчас звинувачують педагогів-практиків у тому, що сьогодні підготовка фахівців здійснюється все ще на засадах застарілих педагогічних концепцій, ідеях зунівського чи репродуктивного навчання. Натомість практиків не

задовольняє сучасний науково-методичний інструментарій щодо впровадження педагогічних технологій, який здебільшого має на меті переконати викладачів у важливості й доцільності застосування тієї чи іншої технології (сьогодні їх називають «інноваційними»), задекларувати педагогічну інновацію. Крім того, науковці детально виписують, якими знаннями, уміннями, здатностями будуть володіти учні, які якості будуть сформовані у вихованців, якщо застосувати технологію тренінгового (чи проблемного, контекстного, проектного тощо) навчання, які особливості, характерні риси тієї чи іншої технології тощо, але досить узагальнено виписують конкретні навчальні процедури. Йдеться про те, що відтворюваність задекларованих, виписаних у дисертаціях чи монографіях педагогічних технологій вкрай низька.

Але нині спостерігаємо досить несподіваний, на нашу думку, шлях розв'язання наголошеної суперечності: активно проектувати педагогічні технології стали вчителі, майстри виробничого навчання, викладачі професійних навчальних закладів. У матеріалах всеукраїнських науково-практичних конференцій, мережі Інтернет можна награтити на зразки проектів різноманітних технологій оволодіння учнями предметами природничо-математичної, суспільно-гуманітарної, загальнопрофесійної, професійно-теоретичної підготовки. Не коментуючи якісну складову цих проектів, варто сприйняти «технологічну активність» педагогів-практиків як істотне зрушення в діяльності професійно-технічних навчальних закладів.

Проте досягнення навчальних результатів залежить насамперед не тільки від якості дидактичного проекту, деталізації навчальних завдань, оперативного зворотного зв'язку чи технічних засобів навчання, а й від майстерності викладача створювати особистісно-розвивальні ситуації. Для підтвердження цього наголосимо, що педагогічний процес – це динамічна взаємодія вихователів і вихованців, спрямована на досягнення поставлених цілей. Педагогічна взаємодія своєрідна: її зміст та способи визначаються завданнями навчання, виховання й розвитку особистості учнів. Безперечно, вказану позицію також маємо врахувати у визначенні досліджуваної категорії.

Якщо проаналізувати вказані провідні ознаки педагогічної технології з позиції системного підходу, то варто погодитися з тими ученими, які вбачають у ній систему. Нагадаємо, що поняття про систему ґрунтується на трьох положеннях [9]: 1) система утворюється сукупністю (множиною) елементів, що мають зв'язки між собою; 2) ця сукупність утворює єдине ціле, тобто видалення одного з елементів сукупності порушить властивість цілісності; 3) утворене сукупністю елементів єдине ціле має певну мету або призначення, властиве для всієї сукупності елементів, а не для якоїсь комбінації з них.

Більшість учених, які вивчають проблему технологічності навчання, єдині у тому, що орієнтація навчальних цілей, а з ними і всього ходу навчання на гарантоване досягнення результатів [2; 3; 8], є провідною рисою педагогічної технології. Крім того, педагогічна технологія має передбачати формулювання цілей через результати навчання, які виражаються в діях учня, постійно перевіряються для корекції як методики, так і власне

результатів. Йдеться, як ми вже говорили, про те, що для формулювання навчальних завдань треба використовувати слова, які позначають конкретні дії (перерахувати; описати; назвати тощо) [4].

На рис. 1 подано структурну схему, що поєднує цілі навчання і, відповідно, результати навчання як комплекс вимог державних стандартів професійно-технічної освіти до підготовки майбутніх кваліфікованих робітників. Принагідно зазначимо, що державний освітній стандарт встановлює системно сконструйовані вимоги до рівня підготовленості осіб, вимоги до засвоєння знань, фор-

мування методів пізнання та діяльності, а також комплексної підготовки до професійної діяльності за циклами дисциплін [3]. Згідно із сучасною компетентнісною концепцією, вимоги повинні формулюватися у вигляді «учень має уявлення», «учень має знати», «учень має вміти» тощо [2; 4]. У подальшому вказані цілі-вимоги конкретизуються в навчальних програмах із врахуванням рівнів засвоєння учнями навчального матеріалу (впізнання – відтворення – евристичний – творчий) і вказують на бажаний результат досягнення мети через опис діяльності учня.

Рис 1. Рівнева диференціація цілей і результатів навчання

Висновок

Таким чином, з наведених міркувань маємо уточнити суть поняття «педагогічна технологія» у таких аспектах:

- педагогічна технологія – це особлива організація педагогічного процесу;
- за технологічного підходу педагогічний процес має бути чітко спрямованим на досягнення поставлених цілей;
- для впровадження педагогічної технології маємо заздалегідь на науковій основі розробити проект;
- проект повинен відобразити педагогічну технологію як систему з детально вписаними складовими, етапами, процедурами тощо;

- маємо врахувати, що гарантованих результатів навчання можемо досягти за умови продуктивної педагогічної взаємодії.

Дефініцію досліджуваного поняття уточнюємо у такий спосіб: педагогічна технологія – це цілеспрямована організація педагогічного процесу, яка відображає науково обґрунтований проект логічно структурованої системи педагогічної взаємодії для гарантованого досягнення запланованих результатів навчання.

Перспективи подальшого наукового пошуку будуть присвячені обґрунтуванню узагальненої структури педагогічної технології.

Література

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. – К.; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2003. – 1440 с.
2. *Галузяк В. М.* Педагогіка: навч. посіб. / В. М. Галузяк, М. І. Сметанський, В. І. Шахов. – Вінниця: ДП «Державна картографічна фабрика», 2007. – 400 с.
3. Енциклопедія освіти / Академія пед. наук України; голов. ред. В. Г. Кремень. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
4. *Калицкий Э. М.* Разработка средств контроля учебной деятельности: метод. рекомендации / Э. М. Калицкий, М. В. Ильин, Н. Н. Сикорская. – 6-е изд., стереотип. – Минск: РИПО, 2011. – 48 с.
5. *Коменский Я. А.* Пансофическая школа, то есть школа всеобщей мудрости / Я. А. Коменский // Избр. пед. сочинения: В 2-х т. – М.: Педагогика, 1982. – Т. 2. – С. 44–98.
6. *Морська Л. І.* Інформаційні технології у навчанні іноземних мов: навч. посіб. – Тернопіль: Астон, 2008. – 256 с.
7. *Нісімчук А. С.* Сучасні педагогічні технології: навч. посіб. / А. С. Нісімчук, О. С. Падалка, О. Т. Шпак. – К.: Видавн. центр «Просвіта»; Пошук. – видав. агентство «Книга Пам'яті України», 2000. – 368 с.
8. *Прокопенко І. Ф., Євдокимов В. І.* Педагогічна технологія: посіб. / І. Ф. Прокопенко, В. І. Євдокимов. – Х.: Основа, 1995. – 105 с.
9. *Романчиков В. І.* Основи наукових досліджень: навч. посіб. – К.: Центр учб. літ-ри, 2007. – 254 с.
10. *Селевко Г. К.* Альтернативные педагогические технологии / Г. К. Селевко. – М.: НИИ школ. технологий, 2005. – 224 с.
11. Технические средства обучения и методика их использования / Д. А. Сметанин, К. А. Квасневский, В. В. Ильин и др.; под общ. ред. К. А. Квасневского. – М.: Колос, 1984. – 223 с.
12. Энциклопедический словарь / глав. ред. Б. А. Введенский. – Т. 2. – М.: Сов. энциклопедия, 1964. – 736 с.

Реферат**СУЩНОСТЬ И ДЕФИНИЦИЯ ПОНЯТИЯ
«ПЕДАГОГИЧЕСКАЯ ТЕХНОЛОГИЯ»**

Лузан Пётр Григорьевич,

*доктор педагогических наук, профессор, главный научный сотрудник
лаборатории методик профессионального образования и обучения
Института профессионально-технического образования НАПН Украины*

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА:
педагогическая технология, дефиниция, проект, цели обучения, результаты обучения.

Основываясь на изучении особенностей технологического подхода в обучении, конкретизировано сущность и уточнено дефиницию понятия «педагогическая технология». Идеи практикоориентированной компетентностной методологии существенно меняют современную организацию подготовки будущих квалифицированных рабочих в пользу технологизации педагогического процесса. Но современная теория педагогической технологии пока недостаточно разработана: отсутствует единство суждений ученых относительно сущности понятия «педагогическая технология», так как существует более 300 определений этого термина. На основании изучения существенных признаков феномена предложено явное (эксплицитное) определение термина по ближайшему родовому и видовому признаку. При этом дефиниенсом (определяющим понятием) принято «организацию педагогического процесса». Обосновано, что к числу существенных признаков педагогической технологии, которые необходимо отразить в определении, следует отнести: этапность; цикличность педагогического процесса; формирование целей через результаты обучения, которые выражаются в действиях ученика, постоянно сверяются для коррекции как методик, так и собственно результатов; ориентацию обучающихся целей, а вместе с ними и всего хода обучения на гарантированное достижение

результатов; продуктивное педагогическое взаимодействие участников педагогического процесса; заранее разработан проект педагогической технологии с подробным описанием его составляющих, этапов, процедур и т.п. Кроме того, к числу существенных признаков педагогической технологии отнесено ее функционирование как системы. Дефиниция исследуемого понятия уточнена в такой трактовке: педагогическая технология – это целенаправленная организация педагогического процесса, которая отражает научно обоснованный проект логично структурированной системы педагогического взаимодействия для гарантированного достижения запланированных результатов обучения.

Abstract

ESSENCE AND DEFINITION OF CONCEPT «PEDAGOGICAL TECHNOLOGY»

Luzan Petro Hryhorovych,

D. Sc. in Pedagogy, Professor, Principal research fellow of the Laboratory for vocational education and training. Institute of Vocational Education under the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine

KEY WORDS:

pedagogical technology, definition, project, training goals, training results.

Based on studying the peculiarities of technological approach in training the author concretizes the essence and specifies the definition of a concept «pedagogical technology». The ideas of practice-oriented competence methodology substantially change present day organization of future skilled workers training in favor of pedagogical process technologization. But modern pedagogical technology theory is insufficiently developed for the time being: there is lack of unity of scientists' thoughts as to the essence of the concept «Pedagogical technology»; there are more than 300 definitions of the term. It is ascertained that any proved technology has specific features, specifically the process distribution into interconnected stages; coordinated and step-by-step performance of actions directed at achievement of the goal set and obtaining the proper results; single value performance of the technology involved procedures and operations being a key condition for achieving the results. The author offers an explicit term definition through the closest gender and the type meaning. Hereby «pedagogical process organization» is determined as a definition. It is proved that pedagogical technology has a number of essential indicators that must be reflected in its definition, just: phasing and pedagogical process cyclic character; formulation of goals via training results revealing in student's activities that are constantly checked in order to correct both methodology and results; training goals orientation followed by the overall training course guaranteeing the results achievement; productive pedagogical interaction of pedagogical process agents; beforehand developed pedagogical technology project with constituents, stages, procedures etc. listed in details. Besides, pedagogical technology includes such substantial indicator as its functioning as a system. Definition of the concept researched is specified in the following explanation: pedagogical technology is purposeful organization of pedagogical process which reflects scientifically substantiated project for logically structured pedagogical interaction system to achieve prospected training results.

References

1. Busel V. T. *Velykyi tlumachnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy* (Big explanatory dictionary of modern Ukrainian language). Kyiv; Irpin, 2003, 1440 p.
2. Haluziak V. M. *Pedahohika* (Pedagogics). Vinnytsia, 2007, 400 p.
3. *Entsyklopedia osvity* (Encyclopedia of education). Kyiv, 2008, 1040 p.
4. Kalitskiy E. M. *Razrabotka sredstv kontrolia uchebnoi deyatel'nosti* (Design of control instruments for training activity). Minsk, 2011, 48 p.
5. Komenskiy Y. A. *Pansoficheskaya shkola, to est' shkola vseobshchei mudrosti* (Pasophic school that is the school of total wisdom). *Izbrannye pedagogicheskie sochineniya*, Moscow, 1982, Vol. 2, pp. 44–98.
6. Morska L. I. *Informatsiini tekhnolohii u navchanni inozemnykh mov* (Information technologies in teaching foreign languages). Ternopil, 2008, 256 p.
7. Nisimchuk A. S. *Suchasni pedahohichni tekhnolohii* (Modern pedagogical technologies). Kyiv, 2000, 368 p.
8. Prokopenko I. F., Evdokimov V. I. *Pedahohichna tekhnolohiya* (Pedagogical technology). Kharkiv, 1995, 105 p.
9. Romanchikov V. I. *Osnovy naukovykh doslidzen'* (Research foundations). Kyiv, 2007, 254 p.
10. Selevko G. K. *Alternativnye pedagogicheskie tekhnologii* (Alternative pedagogical technologies). Moscow, 2005, 224 p.
11. Smetanin D. A., Kvasnevsky K. A., Il'in V. V. *Tekhnicheskies sredstva obucheniya i metodika ikh ispolzovaniya* (Technical training instruments and methodology of their use). Moscow, 1984, 223 p.
12. *Entsiklopedicheskiy slovar* (Encyclopedia). Moscow, 1964, Vol. 2, 736 p.